

การวางแผนระเบียงเศรษฐกิจ ด้วยเกณฑ์เมืองเขียว

■ ธาปนา บุญประวิตร
นายกสมาคมการค้าเมืองไทย
และเลขานุการกฎบัตรไทย
Thapana.asia@gmail.com

ระเบียงเศรษฐกิจเป็นศัพท์ที่
กลุ่มวิชาการเศรษฐกิจและการผังเมือง
ใช้เรียกพื้นที่กลุ่มเมืองที่เชื่อมต่อด้าน
กายภาพ พาณิชยกรรม ท่องเที่ยว
สังคม วัฒนธรรม ต้องมีความสัมพันธ์
กับต่างประเทศในด้านการค้าหรือ
ความสัมพันธ์ด้านต่างๆ พื้นที่ระเบียง
อาจมีชายแดนอยู่ติดกับต่างประเทศ
หรือไม่ก็ได้ อาจเป็นเมืองระเบียง
คู่แฝดหรือเมืองที่สัมพันธ์กันใน
ลักษณะทางผ่านก็ได้

ระเบียงเศรษฐกิจมีความ
สำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจทั้งใน
ระดับเมืองและระดับประเทศอย่าง
ยิ่ง ด้วยพื้นที่ระเบียงจัดเป็นประตูที่
นำสินค้าและบริการสู่ตลาดขนาด
ใหญ่นอกประเทศ เป็นพื้นที่ที่ผู้ประกอบการ
ได้ใช้ศักยภาพและความเชี่ยวชาญ
ทางธุรกิจในการเพิ่มมูลค่าและคุณค่า
แก่กิจการ ทั้งการส่งออกสินค้า การ
ร่วมทุน การลงทุนทางตรง และการ
ให้บริการทรัพย์สินทางปัญญาหรือ
เทคโนโลยีและนวัตกรรม

ความสำคัญที่เด่นชัดของ
ระเบียงเศรษฐกิจ เห็นได้จากปัจจุบัน
ทุกประเทศต่างเร่งรัดพัฒนาพื้นที่

เขตเศรษฐกิจพิเศษ เขตเศรษฐกิจ
จำเพาะ และเขตระเบียงเศรษฐกิจ
เพื่อประสานการบริการและการรองรับ
การลงทุน หลายประเทศจึงจัดให้พื้นที่
ระเบียงเศรษฐกิจเป็นพื้นที่ศูนย์เศรษฐกิจ
นวัตกรรม (Innovation Economic
Center) ที่มีการลงทุนโครงสร้างพื้น
ฐานคมนาคมขนส่ง ดิจิทัล และ
นวัตกรรม เพื่อสร้างประสิทธิภาพ
สูงสุดในการเชื่อมโยงทางการค้าและ

สร้างสมรรถนะสูงสุดให้แก่พื้นที่ระเบียง
สำหรับประเทศไทย ระเบียง
เศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออกหรือ
อีอีซีได้เป็นแบบอย่างที่ดีของการพัฒนา
ในทุกด้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การ
ลงทุนโครงสร้างพื้นฐานและการสร้าง
เมืองอัจฉริยะเพื่อตอบสนองต่อการ
เพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจ จากผลการ

ต่อหน้า 19

ข่าวต่อ

การวางแผน

ดำเนินงานในช่วงผ่านมา พบว่า ปริมาณการขอรับการส่งเสริมการลงทุนของประเทศไม่น้อยกว่าร้อยละ 40 อยู่ในพื้นที่ระเบียงอีอีซี

อย่างไรก็ตาม ในการวางแผน พัฒนาพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจเพื่อให้เกิดความยั่งยืน จำเป็นต้องพิจารณา องค์ประกอบทางกายภาพและโครงสร้าง พื้นฐานด้วยเกณฑ์และแนวคิดที่เหมาะสม เนื่องจากพื้นที่ศูนย์เศรษฐกิจและ ระเบียงเศรษฐกิจเป็นศูนย์กลางของ ที่ทำงาน พื้นที่ผลิตและบริการ ที่อยู่อาศัย และพื้นที่นันทนาการ ในพื้นที่ หลายระเบียงของประเทศ เป็นที่ตั้ง ของชุมชนดั้งเดิม มีวิถีชุมชน ทรัพยากร ทางวัฒนธรรม พื้นที่การเกษตรที่ดิน มีความอุดมสมบูรณ์ และโครงสร้าง พื้นฐานทางธรรมชาติที่สำคัญ ดังนั้น จึงจำเป็นในการวางแผนระบบเมือง และออกแบบสถาปัตยกรรมชุมชน ร่วมกับระบบเศรษฐกิจให้สอดคล้อง กับบริบทของพื้นที่ ทั้งนี้ จากการ ทบทวนเอกสารพบว่า การวางแผน เมืองเขียว เป็นรูปแบบการวางแผน ที่ประเทศเศรษฐกิจขนาดใหญ่นำมา ใช้มากที่สุด

โดยเกณฑ์การออกแบบพื้นที่ ระเบียงเศรษฐกิจที่จะกล่าวต่อไปนี้ ส่วนหนึ่งนำมาจากกฎบัตรและแผน ปฏิบัติการเมืองเขียวของนครแวนคูเวอร์ ประเทศแคนาดา ประกอบด้วย เกณฑ์ การมีส่วนร่วมของภาคส่วนในการ กำหนดอนาคต เกณฑ์การวางแผน และการออกแบบทางกายภาพ และ เกณฑ์การออกแบบระบบเศรษฐกิจ เขียว รายละเอียด ดังนี้

เกณฑ์การมีส่วนร่วมของภาคส่วน

เนื่องจากระเบียงเศรษฐกิจ อาจรวมเอาหลายศูนย์เศรษฐกิจเข้าด้วยกัน ดังนั้น ทุกศูนย์จึงต้องสร้าง รูปแบบการตกลงร่วมกันเพื่อกำหนด ทิศทางการพัฒนาในอนาคต โดยให้ ความสำคัญต่อการกำหนดรูปแบบ

ทางเศรษฐกิจและพฤติกรรมทาง เศรษฐกิจ ตลอดจนการตกลงร่วมกัน ในยกระดับสมรรถนะและความ เขียวชาญด้านการผลิต การบริการ และนวัตกรรม พร้อมด้วยการข้อ ตกลงที่จะปกป้องและสงวนรักษาวิถี ชีวิตและทรัพยากรให้รอดพ้นผลกระทบจากการพัฒนาทางเศรษฐกิจ ทั้งนี้ ก่อนการสร้างข้อตกลงร่วมกัน จะต้องจัดทำแบบจำลองการพัฒนาใน อนาคตด้วยเทคนิค foresight เสีย ก่อน โดยให้สถาบันการศึกษาดำเนินการ วิจัยเพื่อทราบสถานะในปัจจุบัน ให้ทุกภาคส่วนที่ร่วมกำหนดอนาคต ได้ใช้ข้อมูลที่ถูกต้องในการตัดสินใจ และการกำหนดมาตรการที่ระบุใน ข้อตกลง

เกณฑ์การวางแผนและออกแบบกายภาพเมืองเขียว

กฎบัตรและแผนปฏิบัติการ แวนคูเวอร์นำเกณฑ์และตัวชี้วัดจาก เกณฑ์การเติบโตอย่างชาญฉลาด (Smart Growth Principles) เกณฑ์ การวางแผนของสมาคมการวางแผน อเมริกัน (American Planning Association) พร้อมด้วยเกณฑ์ความ เป็นผู้นำการออกแบบด้านพลังงาน และสิ่งแวดล้อมระดับย่าน (LEED Neighborhood Development) ซึ่ง เกณฑ์ที่กล่าวมา ได้กำหนดให้วางแผน และออกแบบกายภาพเมืองและ ระเบียงเศรษฐกิจโดยมุ่งสู่การปรับปรุง รูปแบบการใช้ประโยชน์ที่ดิน (Land Use Pattern) ที่มีความสัมพันธ์กับ ระบบคมนาคมขนส่งเขียว (Green Transportation) พลังงานเขียว (Green Energy) โครงสร้างพื้นฐานเขียว (Green Infrastructure) ระบบ การเกษตรและอาหารปลอดภัย อากาศ และน้ำสะอาด พร้อมทั้งการออกแบบ สร้างความสามารถในการเข้าถึงพื้นที่ ธรรมชาติและการสงวนรักษาพื้นที่ ธรรมชาติ ที่สำคัญคือ การวางแผน การใช้ประโยชน์ที่ดินให้ตอบสนอง ต่อการพัฒนาทางเศรษฐกิจที่ประชาชน ทุกระดับได้รับประโยชน์

สำหรับประเทศไทย

ระเบียบเศรษฐกิจพิเศษ ภาคตะวันออก หรืออีอีซี ได้เป็นแบบอย่างที่ดี ของการพัฒนา ในทุกด้าน

เกณฑ์สำคัญที่ใช้ในการ ออกแบบระเบียบ ประกอบด้วย การ เชื่อมต่อโครงข่ายการเดินทางและ การขนส่งในพื้นที่เมืองหรือในพื้นที่ ระเบียงเศรษฐกิจด้วยระบบคมนาคม ขนส่งเขียว ได้แก่ การเดินทางและ การขนส่งสินค้าด้วยระบบราง ซึ่งมี ผลกระทบต่อโครงสร้างพื้นฐานทาง ธรณาดินน้อยที่สุด การพัฒนาอาคาร และโครงสร้างพื้นฐานเขียว อาทิ การ พัฒนาอาคารเขียว การออกแบบ ระบบการจัดการน้ำฝน การจัดการ มลภาวะ หรือการออกแบบทางกายภาพ และโครงสร้างพื้นฐานที่สร้างความ ยืดหยุ่น มีศักยภาพในการรองรับการ เปลี่ยนแปลงของภูมิอากาศได้

เกณฑ์การออกแบบระบบเศรษฐกิจเขียว

เศรษฐกิจเขียวเป็นระบบ เศรษฐกิจที่ทุกมูลค่าที่ได้รับต้องไม่ ทำลายสิ่งแวดล้อมและไม่เพิ่มระดับ ความเหลื่อมล้ำ นับเป็นระบบเศรษฐกิจ ที่สอดคล้องกับการพัฒนาเมืองใน อนาคต สาขาเศรษฐกิจเขียวที่เมือง ส่วนใหญ่นำไปกำหนดในแผน ยุทธศาสตร์ ได้แก่ กลุ่มนวัตกรรม และเทคโนโลยีดิจิทัล การแพทย์และ เทคโนโลยีชีวภาพ เศรษฐกิจหมุนเวียน อาหารและผลิตภัณฑ์ส่งเสริมสุขภาพ อุตสาหกรรมเขียว อาคารและโครงสร้าง พื้นฐานเขียว และกลุ่มการวิจัยและ การยกระดับสมรรถนะ ฯลฯ ผลการ พัฒนาจากระบบเศรษฐกิจเขียว จะ ทำให้เมืองและพื้นที่ระเบียงสามารถ จ้างงานนวัตกรรม (Innovation Jobs) และจ้างงานเขียว (Green Jobs) เพิ่ม

จีนด้วย

กล่าวโดยสรุป การวางแผน
ระเบียงเศรษฐกิจจากเกณฑ์เมืองเขียว
นอกจากเกณฑ์ที่ได้กล่าวแล้ว ผู้บริหาร
เมืองจะต้องนำเอาตัวชี้วัดและข้อบ่ง
ชี้บรรจุลงในแผนยุทธศาสตร์และ
แผนปฏิบัติการ ซึ่งอาจนำไปกำหนด
เป็นค่าเป้าหมายการพัฒนาในแต่ละ
ปีได้ ซึ่งจะช่วยให้แผนมีความสมบูรณ์
มากยิ่งขึ้น ในบทความฉบับต่อไป
จะกล่าวถึง แนวทางการนำเกณฑ์เพื่อ
การพัฒนาพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจ
พิเศษของไทย พร้อมกับข้อเสนอแนะ
การขยายพื้นที่ระเบียงและการสร้าง
ความเข้มขันในการออกแบบปรับปรุง
พื้นที่ศูนย์เศรษฐกิจ เพื่อให้ระเบียง
เศรษฐกิจของไทยมีศักยภาพระดับ
สูงในการสร้างมูลค่า สามารถกระตุ้น
การลงทุน ขยายการจ้างงานเขียว
และการจ้างงานนวัตกรรมได้อย่างมี
ประสิทธิภาพ ●